

Хто дозволяє собі шплагати,
той заслуговує батога.

Перекладено за виданням
Leopold von Sacher-Masoch: *Venus im Pelz*
In: Ders.: *Das Vermächtnis Kains. Ester Theil. Die Liebe.*
Zweiter Band. Cotta, Stuttgart 1870, S. 121-368 (Erstausgabe)

Леопольд фон Захер-Мазох

З 38 Венера в хутрі. [Текст] : Леопольд фон Захер-Мазох; пер. з нім. Наталі Іваничук — Львів : Видавництво Старого Лева, 2023. — 192 с.

ISBN 978-966-448-237-7

«Венера в хутрі» — легендарний твір австрійського письменника Леопольда фон Захер-Мазоха. Надчуттєва, пристрасна, відверта історія про стосунки Северина фон Куземського, дворянина, який бажає стати рабом жінки, та Ванди фон Дунаєв, яка втілює в собі образ його ідеалу — жорстокої і деспотичної Венери в хутрі. Северин та його Венера підписують договір: вона стане господинею, а він — рабом. Разом вони вирушають з суворих карпатських схилів до пристрасної Італії, де Ванда вповні приміряє на себе роль тієї, хто домінує, та випробовує відданість свого раба до кінця, втілюючи в життя його найпотаємніші бажання.

УДК 821.112.2-311.1

Партнер видання

© Наталя Іваничук, переклад з німецької, 2008
© Ольга Лешовська, художнє оформлення, 2023
© Видавництво Старого Лева, українське
видання, 2023

ISBN 978-966-448-237-7

Усі права застережено

Леопольд фон Захер-Мазох

Венера в хуторі

*переклад з німецької
Наталі Іванчук*

Львів
Видавництво Старого Лева
2023

Господь його побив рукою жінки!

Книга Юдити 13, 15

Я мав приємне товариство.

Навпроти мене, перед величезним коминком, сиділа Венера, та не якась там світська дама, яка під таким іменем вела війну супроти ворожої статі, як, скажімо, мадемуазель Клеопатра, а справжня богиня Кохання.

Вона сиділа у фотелі, розпаливши в коминку тріскотливий вогонь, відсвіт якого багряними язиками лизав її бліде обличчя з білими очима та час до часу ступні, коли вона простягала їх до вогню, намагаючись зігріти.

Її обличчя було прекрасним, незважаючи на мертві кам'яні очі, однак це й усе, що я бачив у ній. Величава богиня загорнула своє мармурове тіло в розкішне хутро й, тремтячи від холоду, згорнулася клубочком, наче кішка.

— Ніяк не збагну, вельможна пані! — вигукнув я. — Холоднеча давно минула, уже два тижні розкошує чудова весна! Напевно, Ви хвилюєтесь...

— Красно дякую за таку весну! — озвалася богиня глибоким крем'яним голосом і божественно чхнула, а тоді ще раз. — Слово честі, я не можу цього знести і починаю розуміти...

— Що саме, вельможна пані?

— Я починаю вірити в неймовірне, досягати незбагненне. Я раптом зрозуміла німецьку жіночу добropорядність і німецьку філософію. Мене вже зовсім не дивує, що ви, на півночі, не спроможні кохати, ба, навіть уявлення не маєте, що таке Кохання.

— Дозвольте, мадам! — спалахнув я обуренням. — Я насправду не давав Вам жодного приводу...

— Так-так, Ви... — богиня чхнула втретє, з неповторною грацією стріпнувши плечима. — Саме тому я завжди прихильно до Вас ставилася і навіть провідую час до часу, хоча щоразу, незважаючи на свої хутра, застуджуюся. Пригадуєте, як ми вперше зустрілися?

— Як таке забути! Ви мали тоді пишні каштанові кучері, карі очі, пурпурові уста, але я одразу впізнав Вас за витонченими рисами обличчя та оцією мармуровою блідістю. Ви завжди носили фіалкового кольору оксамитову кацабайку, оздоблену білячим хутром.

— Так, Вас заворожило моє вбрання, а як швидко Ви вчилися...

— Це Ви навчили мене Кохання. Ваше життєрадісне богослужіння змусило мене забути про все на світі!

— А якою несхитно вірною я Вам була!

— Гм, що стосується вірності...

— Невдячний!

— Я не маю наміру Вам докоряти. Хоч Ви й божественна жінка, та все ж жінка, тож у коханні жорстока, як усі жінки...

— Ви називаєте жорстокістю, — жваво підхопила богиня, — те, що є стихією чуттєвості, радісного кохання, природою жінки, зрештою: віддаватися, коли кохаєш, і любити все, що припадає до вподоби...

— Хіба для серця, яке кохає, може бути щось жорстокішим, аніж невірність коханої? — запитав я.

— Ах! — нетерпляче вигукнула вона. — Ми вірні, доки кохаємо. Ви ж вимагаєте від жінки вірності й без кохання, пристрасті без насолоди... То хто жорстокіший — жінки чи чоловіки? Ви тут, на півночі, занадто поважно, занадто обтяжливо сприймаєте кохання. Говорите про обов'язки там, де мова може йти лише про задоволення.

— Так, мадам. Зате в нас дуже трепетні й добропорядні почуття, а ще — тривалі стосунки...

— А попри все — вічна непогамовна, ненаситна туга за голим, неприкритим язичництвом, — урвала мене мадам. — Однак те кохання, що є найвищим тріумфом, що несе в собі неперевершену радість, вам, дітям сучасності, схильним до копірвання в собі, не годиться! Таке кохання для вас катастрофа! *Тільки-но вам закортить невимушеності, ви стаєте вульгарними.* Природність видається вам чимось ворожим, з нас, розвеселених богів Греції, ви поробили демонів, а з мене чортицю! Мене ви спроможні хіба лаяти й проклинати або ж приносити в жертву самих себе, охоплених вакханальним безумством, на мій вівтар. Якщо ж комусь з вас вистачить мужності поцілувати мої вишневі уста, сміливцеві стелиться одна дорога — босоніж у покаянному рубищі на прощу

до Риму зі щирим сподіванням у душі, що після каяття
нараз забує цвітом сухий штурпак, тоді ж, як під моїми
ногами водно розпускаються троянди, фіалки та мирта,
та вам не дано відчутти їхніх пахощів. Що ж, задихайтесь
у своїх північних туманах і димах християнських кадил;
дайте нам, язичникам, упокоїтися під каміняччям, під
лавою; не відкопуйте нас! Не для вас будувалися Пом-
пеї, наші вілли, наші купальні та храми! Вам не потрібні
жодні боги! Нам холодно у вашому світі!

Мармурова красуня закашлялася і щільніше обгорну-
ла плечі темним соболиним хутром.

— Красно дякуємо за класичну лекцію! — озвав-
ся я. — Але Ви не можете заперечувати того, що чоло-
вік і жінка у Вашому веселому сонячному світі, так само,
як у нашому, туманному, за природою вороги; що кохан-
ня лише на короткий час поєднує їх в одне ціле, в істо-
ту з єдиним помислом, єдиним відчуттям, єдиною волею,
щоб згодом ще більше роз'єднати, і — це Ви знаєте не
згірш за мене — той, хто не зуміє взяти гору, дуже скоро
відчує на своїй шії ногу іншого...

— Зазвичай, це — нога жінки на шії чоловіка, —
глузливо зауважила пані Венера. — Про що Ви, знову ж
таки, знаєте не згірш за мене...

— Ваша правда, тому я не створюю собі жодних ілю-
зій...

— Треба гадати, що тепер Ви мій раб без ілюзій, і я мо-
жу тортати Вас без жалю?

— Мадам!

— Хіба Ви ще мене не знаєте? Так, я жорстока — якщо вже так Вам до смаку це слово — хіба ж не маю права такою бути? Чоловік жадає, а жінка — жадана; оце й уся, однак вирішальна перевага жінки. Природа віддала чоловіка їй на поталу за його хіть, а жінці, яка не зуміла зробити чоловіка своїм лакеєм, своїм рабом, своєю іграшкою, зрештою, щоб потім легко, потішаючись, його зрадити, просто бракує розуму.

— Але й принципи у Вас, шановна! — вибухнув я, щиро обурений.

— За ними — тисячолітній досвід, — насмішкувато відповіла богиня, перебираючи білими пальчиками темне хутро. — Що відданішою задемонструє себе жінка, то швидше протверезіє від кохання чоловік і стане владним самодуром. І навпаки: що жорстокіше й зрадливіше вона поводитиметься, що більше збиткуватиметься з чоловіка, що фривольніше гратиметься його почуттями, що менше виказуватиме милосердя, то пекельніше розпалюватиме його жагу — він буде обожнювати й кохати її усім серцем. Так було споконвіку, від Гелени та Далілі аж до Катерини II та Лоли Монтез.

— Не можу заперечувати, — відповів я. — Найзвабливішим для чоловіка є образ прекрасної, пристрасної, жорстокої деспотки, яка заради примхи погордливо й без жалю міняє своїх коханців...

— Та ще й зодягнена в хутро, — додала богиня.

— Як Ви здогадалися?

— Я ж бо знаю Ваші смаки...

— А знаєте, відтоді, як ми бачилися з Вами востаннє, Ви стали кокетливішою, — зауважив я.

— Наскільки, смію запитати?

— Я веду до того, що прекрасніших за ось це темне хутро шатів для Вашого білого тіла годі й шукати і що Вам...

Богиня засміялася.

— Вам наснилося! — голосно вигукнула вона. — Прокиньтесь! — і схопила мене за руку своєю мармуровою долонькою. — Та прокиньтесь ж! — знову прогримів мені над вухом її глибокий грудний голос.

Я насилу розплющив очі й побачив руку, яка мене термосила, однак рука ця мала, на диво, бронзову засмагу, а голос виявився охриплим проспиртованим голосом мого козачка, що стояв переді мною у повний зріст — майже шість футів заввишки.

— Уставайте ж бо! — не вгавав він. — Ото сором який!

— Чому сором?

— Сором засинати в одязі та ще й з книжкою, — козачок обтер опалений віск зі свічок і підняв томика. — З книжкою... — він розгорнув обкладинку, — Гегеля. До того ж найвищий час збиратися до пана Северина. Він чекає нас на чай...

XXX

— Дивний сон, — мовив Северин, коли я закінчив розповідь, оперся ліктями на коліна, поклавши обличчя